

BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ VE ARAŞTIRMALARI DERGİSİ BANU Journal of Health Science and Research

DOI: 10.46413/boneyusbad.1339520

Özgün Araştırma / Original Research

Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Gelecekle İlgili Kariyer Planları ve Kaygıları Future Career Plans and Anxiety of Midwifery Students

Rukiye DEMİR ¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Çanakkale

Sorumlu yazar /
Corresponding author

Rukiye DEMİR

rukiye_kiyimik@hotmail.com

Geliş tarihi / Date of
receipt: 08.08.2023

Kabul tarihi / Date of
acceptance: 07.01.2024

Atf / Citation: Demir, R. (2024). Ebelik bölümü öğrencilerinin gelecekle ilgili kariyer planları ve kaygıları. BANÜ Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi, 6(1), 43-53. doi: 10.46413/ boneyusbad.1339520

ÖZET

Amaç: Bu araştırma; ebelik bölümü öğrencilerinin gelecekle ilgili kariyer planları ve kaygılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı/kesitsel tipte olup, Mart-Temmuz 2023 tarihleri arasında bir devlet üniversitesinin ebelik bölümünde öğrenim gören 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, evreni oluşturan tüm öğrencilere ulaşılmış hedeflenmiş, toplam 265 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır (n=265). Veriler "Tanıtıcı Bilgi Formu ve Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği" ile çevrimiçi ortamda toplanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılan ebelik bölümü 2. sınıf öğrencilerinin %44.3'ünün, 3. sınıf öğrencilerinin %50.5'inin ve 4. sınıf öğrencilerinin %61.1'inin mezuniyet sonrası kariyer planlarının olduğu, öğrencilerin en çok uzman ebe olmak (sırasıyla %41.1, %45.4 ve %51) kariyer planının olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamaları sırasıyla 2.68 ± 3.61 , 3.08 ± 5.26 ve 3.53 ± 5.32 'dir. 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği ve Gelecek Korkusu ve Gelecekte Umutsuzluk alt boyutlarından aldıkları toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmuştur; 4. sınıf öğrencilerinin daha çok gelecek kaygısı, korkusu ve gelecekte umutsuzluk yaşadığı bulunmuştur ($p < 0.05$).

Sonuç: Araştırma sonucunda, ebelik bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıflar ilerledikçe, kariyer planlarının ve gelecek kaygılarının arttığı, daha çok gelecek korkusu ve gelecekte umutsuzluk yaşadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ebelik, Ebelik öğrencisi, Gelecek, Kaygı, Kariyer planı

ABSTRACT

Aim: This study was conducted to determine the future career plans and concerns of midwifery students.

Material and Method: The research is of descriptive/cross-sectional type and was conducted with 2nd, 3rd and 4th class students studying in the midwifery department of a state university between March 15 and June 2023. In the study, no sample selection was made, it was aimed to reach all the students forming the universe, and the study was completed with a total of 265 students (n=265). The data were collected online with the "Introductory Information Form and the Future Anxiety Scale of University Students".

Results: It was stated that 44.3% of the 2nd year students of the midwifery department, 50.5% of the 3rd year students and 61.1% of the 4th year students had post-graduation career plans, the students being the most specialized midwife (respectively). 41.1%, 45.4% and 51% were determined to have a career plan. The total mean scores of the students participating in the study on Future Anxiety Scale of University Students were 2.68 ± 3.61 , 3.08 ± 5.26 and 3.53 ± 5.32 , respectively. There is a statistically significant difference between the total score averages of the 2nd, 3rd and 4th grade students in the dimensions of Future Anxiety Scale of University Students and Fear of the Future and Hopelessness from the Future; it was found that 4th grade students experienced more future anxiety, fear and hopelessness about the future ($p < 0.05$).

Conclusion: As a result of the research, it was concluded that as the classes of midwifery students progressed, their career plans and future anxieties increased, and they experienced more fear of the future and hopelessness about the future.

Keywords: Midwifery, Midwifery student, Future, Anxiety, Career plan

This work is licensed under a
Creative Commons Attribution-
NonCommercial 4.0 International
License.

GİRİŞ

Kariyer, belirli bir süreç içerisinde bireylerin iş yaşamında; para, başarı hissi, itibar, doyum ve beceri faaliyetlerinin yapıldığı bir süreçtir (Yücel, Tuna Oran ve Yüksel, 2017; Yörük, 2016). Kariyer tercihi, meslek hakkında yapılan planlar çerçevesinde, meslekle ilgili eğitimin tercih edilmesiyle birlikte bireyin kariyer gelişimini de başlatır (Atasoy ve 2016). Ülkemizde ebelik mesleğinin kariyer gelişimi incelendiğinde; 19. yüzyılda usta çırak ilişkisi ile süregelen meslek gelişimi yerini formal eğitime bırakmış, 1982’de lise, 1996’da lisans, 2003’te yüksek lisans, 2012’de doktora düzeyinde eğitimlerin başlamasıyla ebelerin kariyer tercihleri ve mesleki gelişimlerini şekillenmiştir (Yörük, 2016; Yücel ve ark., 2017). Literatürde ebelik mesleğinin kariyer gelişimiyle ilgili yapılan çalışmalarda ortak görüş; ebelik bölümü mezunu olan akademisyen sayısının az olmasına rağmen lisans eğitimi ile meslek adaylarının eğitiminin gelişmekte olduğu, ebe akademisyenlerin sayısının giderek arttığı, ebelik eğitiminin gelişiminin zorlu süreçlerden geçmiş olsa da umut verici olduğu yönündedir (Sheehy, Smith, Gray ve Homer, 2018; Ay, Keçe, İnci, Alkan ve Acar, 2018).

Öğrenciler üniversiteye başladıklarında yeni bir sürece girdiklerinin, bir mesleğin üyesi olacaklarının farkındadır (Yurtsal ve ark., 2014). Bu süreçte öğrencinin hayatına dair yapmış olduğu planlar, istekler, sorumluluklar, ekonomik belirsizlikler kaygı yaratabilmektedir (Johnson ve Christensen, 2014; Woeber ve Sibley, 2018). Kaygı, “hiç bilinmeyen durumlardan beklenen korku, tedirginlik ya da huzursuzluk olarak tanımlanabilmekle birlikte ya da bireyin ön göremediği sonuca yönelik hissetmiş olduğu negatif duygu” olarak da tanımlanmaktadır (Huicho ve ark., 2015; Kutlu, Sumbas, Erdemir ve Genç, 2015; Yücel ve ark., 2017). Geleceğe yönelik kötümser düşünceler, sorumluluklar, bireye yönelik beklentiler, düşük öz-yeterlilik, umutsuzluk, yaşam doyumunu gibi faktörler gelecek kaygısının ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır (Kinsella, Fry ve Zecchin, 2018). Ayrıca öğrencinin kişiliği, cinsiyeti, strese dayanma ve umut etme düzeyi, okul başarısı gibi değişkenler ve sosyal, ekonomik ve çevresel faktörler de gelecek kaygısını etkilemektedir (Johnson ve Christensen, 2014; Sheehy ve ark., 2018). Üniversite öğrencilerinin gelecek kaygısını ele alan çalışmalar incelendiğinde,

üniversite dönemlerinde gelecek kaygısı yaşayanların öğrencilerinde oranının %48-%81 arasında değiştiği, mesleki istihdam sıkıntısı, ülke ekonomisi ve işsizlik oranları, mesleki saygınlığın azalması, maaş yetersizliği gibi faktörlerinde öğrencilerin kaygı düzeylerini etkilediği saptanmıştır (Bektemür, Demiray ve Özdemir Ürkmez, 2016; Yücel ve ark., 2017; Karadaş, Duran ve Kaynak, 2017).

Toplumun değişen ve artan sağlık bakım hizmetleri uygulamalarını gerçekleştiren sağlık ekibi içerisinde yer alan ebelik mesleğinin bir üyesi olacak olan ebelik öğrencilerinin, mesleklerine karşı olumlu bakış açısı geliştirmeleri, gelecekle ilgili kariyer planları yapmaları ve gelecek kaygısı yaşamadan eğitim almaları önemlidir (Atasoy ve Ermin, 2016; Sheehy ve ark., 2018). Kariyer tercihi, meslek eğitiminin tercih edilmesiyle birlikte başlar (Cihan, Kutlu ve Karademirci, 2017; Kara, Akın ve Alp, 2020; Geylani ve Çiriş Yıldız, 2022; 19-20). Ebelik bölümü öğrencilerinin öğrencilik yıllarında kariyer tercihlerini yapmaları, hedeflerine yönelik çalışmaları, mesleklerinde ve eğitim hayatında daha aktif ve öğrenmeye istekli olmaları, mezuniyet sonrası ne yapacaklarına karar verme gibi sıkıntılı bir süreci zaman kaybı olmadan istedikleri doğrultuda geçirmelerini sağlayacaktır (Taşkın Yılmaz, Tiryaki Şen ve Demirkaya, 2014; Zamanzadeh ve ark., 2019; Atasoy ve Ermin, 2016). Bu nedenle ebelik bölümü öğrencilerinin gelecekle ilgili kariyer planları ve kaygılarını belirlemek, bu doğrultuda iyileştirici ve yönlendirici çalışmalar planlamak önemlidir. Ayrıca bu konuda yapılacak çalışmalar, ebelikte kariyer planlamasına yönelik çalışmaların yapılması konusunda yapılacak akademik çalışmalara yol gösterici olabilir ve ebelik öğrencilerinin kariyer planlarına ve kaygılarına yönelik bugünkü yaşanan problemlerin belirlenmesine ve çözüm geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Bu araştırma; ebelik bölümü öğrencilerinin gelecekle ilgili kariyer planları ve kaygılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma Soruları

1. Ebelik bölümü öğrencilerinin gelecekle ilgili kariyer planları nasıldır?
2. Ebelik bölümü öğrencilerinin gelecekle ilgili kaygı düzeyleri nasıldır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü (Tasarımı)

Tanımlayıcı/kesitsel tipte yapılan bu çalışma, 15 Mart-Temmuz 2023 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Evreni ve Örneklemi

Araştırma, bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü'nde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, bu üniversitenin Ebelik bölümü 2, 3 ve 4. sınıflarında öğrenim gören (ikinci sınıf=95, üçüncü sınıf=91 ve dördüncü sınıf= 95 öğrenci) 281 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 265 öğrenci ile tamamlanmıştır (n=265). Örneklem dahil edilme kriteri; bu üniversitenin ebelik bölümü 2, 3 ve 4. sınıf öğrencisi olmak, veri toplama formunu eksiksiz doldurmak, çalışmaya katılmaya gönüllü olmak olarak belirlenmiştir. Ebelik Bölümü 1. sınıf öğrencilerinin gelecekle ilgili kariyer planları ve kaygılarının henüz oluşmayacağı düşünüerek, araştırma dışında bırakılmışlardır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada verileri; "Tanıtıcı Bilgi Formu ve Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği (ÜGKÖ)" ile çevrimiçi ortamda toplanmıştır. Veri toplama formları, araştırmacı tarafından ebelik öğrencilerinin dahil oldukları sınıf mevcudunun tamamının bulunduğu WhatsApp gruplarına link olarak gönderilmiştir. Linkte çalışmanın dahil edilme kriterleri açıklanarak, dahil edilme kriterlerine uyan ve araştırmayı kabul ettiğine dair kutucuğu işaretleyen öğrencilerin çalışmaya katılması, soruları eksiksiz cevaplaması istenmiştir. Formun giriş bölümünde araştırmanın amacı ile ilgili açıklama ve sonrasında öğrencilerin araştırma için onay vereceği kutucuk ver almıştır. Araştırmaya katılmak için onay vermeyen, kutucuğu işaretlemeyenler araştırma sorularına geçememiş, onay verenler soruları yanıtlatabilmiştir.

Tanıtıcı Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda (Materneh ve Altrawneh, 2014; Kula ve Saraç, 2016; Qaisy ve Thawabieh, 2017; Ay ve ark., 2018; Çevik ve Alan, 2021; Geylani ve Çiriş Yıldız, 2022) oluşturulan bu form iki bölümden ve toplam 20 sorudan oluşmaktadır. Bu formunun ilk bölümünde öğrencilerin sosyo-demografik özellikleriyle ilgili altı soru, ikinci bölümünde, öğrencilerin mesleki

düşüncelerine ve kariyer planlarına yönelik 12 soru yer almaktadır. Araştırma verileri toplanmadan önce, başka üniversitede aynı bölümde öğrenim gören on öğrenci ile ön uygulama yapılarak, gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği: ÜGKÖ; Geylani ve Çiriş Yıldız (2022) tarafından geliştirilen, iki faktörlü bir ölçektir. Birinci faktör "Gelecek Korkusu", ikinci faktör ise (2, 4, 6, 8, 10 ve 12 numaralı maddeleri içerir) "Gelecekte Umutsuzluk" ifade etmektedir. 19 maddeden oluşan ölçekte yer alan 2, 4, 6, 8, 10 ve 12. maddeler tersten puanlanmaktadır. Ölçeğin değerlendirilmesi; "hiçbir zaman, nadiren, bazen, sıklıkla, her zaman" şeklinde 5'li likert tipte olup, bir kesme değeri yoktur. Ölçekten alınan puan arttıkça öğrencilerin gelecek kaygısı artmakta, azaldıkça gelecek kaygısı azalmaktadır (Geylani ve Çiriş Yıldız, 2022). Ölçeğin Cronbach alfa değeri 0.91 olup, bu çalışmada 0.87 bulunmuştur.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yapılabilmesi için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi üniversitesinin Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu'ndan etik kurul izni (Tarih: 09.03.2023 ve Karar No: 70) ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığından kurum izni (Tarih: 11.02.2023 ve No: E-78179085-199-2300040927) alınmıştır. Ölçeğin kullanımı için e-posta ile izin alınmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

İstatistiksel analizler için IBM SPSS Statistics 24 (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken, tanımlayıcı istatistiksel metodlar (ortalama, standart sapma vb.) kullanılarak, nicel verilerin normal dağılıma uygunlukları Kolmogorov-Smirnov, Shapiro-Wilk testi ile değerlendirilmiştir. Normal dağılım gösteren üç ve üzeri grupların karşılaştırmalarında One-way Anova ve ikili karşılaştırmalarında Bonferroni test; normal dağılım göstermeyen üç ve üzeri grupların karşılaştırmalarında ise Kruskal Wallis ve ikili karşılaştırmalarında Bonferroni-Dunn test kullanılmıştır. Nitel verilerin karşılaştırılmasında; Pearson Ki-Kare ve Fisher-Freeman-Halton Exact testi kullanılmıştır. İstatistiksel olarak anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya katılan ebelik bölümü öğrencilerinin

yaşları 19-26 yaş arasında değişmekte olup, 2. sınıf öğrencilerinin yaşlarının ortalaması 20.18 ± 3.21 , 3. sınıf öğrencilerinin 21.14 ± 3.21 iken, 4. sınıf öğrencilerinin 22.45 ± 3.24 'dür. Bunun yanında 2. sınıf öğrencilerinin yaşadıkları yerin en çok il (%56.8) aile tiplerinin çekirdek aile (%59.1), ekonomik durum algılarının orta (%39.8) olduğu; 3. sınıf öğrencilerinin en uzun süre yaşadığı yerin en çok il (%51.7), aile tiplerinin çekirdek aile (%63.2), ekonomik durum

algılarının orta (%39.1) olduğu; 4. sınıf öğrencilerinin en uzun süre yaşadığı yerin en çok il (%52.2), aile tiplerinin (%54.4) geniş aile, ekonomik durum algılarının orta (%48.9) olduğu saptanmıştır. Ebelik bölümü 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri arasında, öğrencilerin yaş, yaşadıkları yer, aile tipi ve ekonomik durum algısı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$), (Tablo 1).

Tablo 1. Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Sosyo-Demografik ve Meslek Seçimiyle İlgili Özellikleri

Özellikler		İkinci sınıf (n=88)	Üçüncü sınıf (n=87)	Dördüncü sınıf (n=90)	p
Yaş	Ort \pm SD	20.18 ± 3.21	21.14 ± 3.21	22.45 ± 3.24	*0.065
	Min-Max	19-24	20-25	21-26	
		n (%)	n (%)	n (%)	
Yaşadığı yer	İl	50 (56.8)	45 (51.7)	47 (52.2)	^b 0.185
	İlçe/Köy	38 (43.2)	42 (48.3)	43 (47.8)	
Aile tipi	Çekirdek Aile	52 (59.1)	55 (63.2)	49 (54.4)	*0.062
	Geniş Aile	36 (40.9)	32 (36.8)	41 (45.6)	
Ekonomik durum algısı	Kötü	18 (20.4)	22 (25.3)	19 (21.1)	*0.086
	Orta	35 (39.8)	34 (39.1)	44 (48.9)	
	İyi	35 (39.8)	31 (35.6)	27 (30.0)	
Meslek seçimine karar verme durumu (n=123)*	Kendi Kararım	48 (39.1)	44 (36.1)	41 (29.7)	*0.125
	Ailenin önerisi	33 (26.8)	39 (31.9)	46 (33.3)	
	Öğretmenlerinin önerisi	31 (25.2)	25 (20.5)	33 (23.9)	
	Arkadaşlarının önerisi	11 (8.9)	14 (11.5)	18 (13.1)	
Ebelik bölümünü seçme nedeni (n=371)*	Başkalarının önerileri	64 (17.3)	71 (19.7)	65 (16.8)	*0.234
	İş bulma olanağı	80 (21.6)	76 (21.1)	81 (21.0)	
	ÖSS'ye tekrar girmeme	76 (20.5)	71 (19.7)	78 (20.2)	
	Puanın bu bölüme yetmesi	5 (1.3)	6 (1.7)	10 (2.6)	
	İlgi duyduğu meslek olası	12 (3.2)	16 (4.4)	19 (4.9)	
	Mesleğe yeteneğinin olduğunu düşünmesi	55 (14.8)	49 (13.6)	60 (15.5)	
	Ebeliğin saygın bir meslek olması	8 (2.2)	6 (1.7)	4 (1.1)	
	Ebe olan yakınlarından etkilendiği/özendiği için				
Bölümü kazandığında yaşadığı duygu (n=153)*	Sevinç	62 (40.5)	69 (47.3)	58 (42.3)	*0.434
	Üzüntü	23 (15.1)	21 (14.3)	26 (19.0)	
	Şaşkınlık	24 (15.7)	19 (13.1)	20 (14.5)	
	Kafa karışıklığı	31 (20.2)	28 (19.2)	22 (16.1)	
	Duygu yok	13 (8.5)	9 (6.1)	11 (8.1)	
Öğrenim gördüğü bölümden memnuniyet durumu	Hiç memnun değilim	10 (11.3)	15 (17.2)	9 (10.0)	*0.056
	Orta	49 (55.6)	44 (52.6)	50 (55.5)	
	Çok memnunuz	37 (42.1)	28 (32.2)	31 (34.5)	

*Birden fazla şık işaretlenmiştir, *Oneway ANOVA Test, ^bPearson Ki-kare Test, ^cFisher Freeman Halton Exact Test

Çalışmaya katılan ebelik bölümü 2. sınıf öğrencilerinin %39.1'inin ve 3. sınıf öğrencilerinin %36.1'inin meslek seçimine en çok kendisinin karar verdiği, 4. sınıf öğrencilerinin

%33.3'ünün meslek seçimine ise ailesinin karar verdiği; 2. sınıf öğrencilerinin ebelik mesleğini seçme nedenleri arasında en çok; iş bulma olanağı (%21.6) ve ÖSS'ye tekrar girmeme (%20.5)

olduğunu, 3. sınıf öğrencilerinin; iş bulma olanağı (%21.1) ve ÖSS'ye tekrar girmeme (%19.7) ve başkalarının önerileri (%19.7) olduğunu; 4. sınıf öğrencilerinin iş bulma olanağı (%21) ve ÖSS'ye tekrar girmeme (%20.2) olduğu saptanmıştır. Ebelik Bölümü 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin ebelik bölümünü kazandığında en çok sevinç yaşadığı (sırasıyla %40.5; %47.3 ve %42.3), öğrencilerin ebelik bölümünde öğrenim görmekten en çok orta derecede memnuniyet duyduğu (sırasıyla %55.6; %52.6 ve %55.5) saptanmıştır. Öğrencilerin meslek seçimine karar verme, bölümünü seçme nedeni, bölümü kazandığında yaşadığı duygu, öğrenim gördüğü bölümden memnuniyet durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$), (Tablo 1).

Çalışmaya katılan ebelik bölümü 2. sınıf öğrencilerinin %44.3'ünün, 3. sınıf öğrencilerinin %50.5'inin ve 4. sınıf öğrencilerinin %61.1'inin mezuniyet sonrası kariyer planının olduğu; 2. sınıf öğrencilerinin %41.1'inin, 3. sınıf öğrencilerinin %45, 'ünün ve 4. sınıf öğrencilerinin %51'inin uzman ebe olarak çalışmak istediği; 2. sınıf öğrencilerinin

%20.4'ünün, 3. sınıf öğrencilerinin %45.4, 'ünün ve 4. sınıf öğrencilerinin %41.1'inin lisansüstü eğitim almak istediği bulunmuştur. Bunun yanında 2. sınıf öğrencilerinin %18'i lisansüstü eğitim yapan ebelerin daha saygın olması ve ebe olarak çalışmak istemediği için, 3. sınıf öğrencilerinin %16.4'ünün lisansüstü eğitim yapan ebelerin daha saygın olması ve %18.7'sinin uzman ebe olabilmek için; 4. sınıf öğrencilerinin %16.4'ünün lisansüstü eğitim yapan ebelerin daha saygın olması ve %15.2'sinin uzman ebe olabilmek için lisansüstü eğitim yapmak istediği belirlenmiştir. Bununla birlikte 2. sınıf öğrencilerinin %79.6'sının, 3. sınıf öğrencilerinin %54.6'sının ve 4. sınıf öğrencilerinin %58.9'unun lisans üstü eğitim almak istemediği için; 2. sınıf öğrencilerin %27.6'sının, 3. sınıf öğrencilerinin %25.2'sinin ve 4. sınıf öğrencilerinin %23.9'unun akademisyen olmanın zorlukları olduğu için ve 2. sınıf öğrencilerin %23.3'ünün, 3. sınıf öğrencilerin %23.4'ünün ve 4. sınıf öğrencilerinin %22.4'ünün meslek hayatına erken atılmak istediği için lisans üstü eğitim almak istemediğini ifade etmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Gelecekle İlgili Düşünceleri ve Kariyer Planları

Özellikler		İkinci sınıf (n=88)	Üçüncü sınıf (n=87)	Dördüncü sınıf (n=90)	p		
Mezuniyet sonrası kariyer planı	Var	39 (44.3)	44 (50.5)	55 (61.1)	^b 0.025		
	Yok, ebe olarak emekli olmak istiyorum.	49 (55.7)	43 (49.5)	35 (38.9)			
Kariyer tercihiyle ilgili özellikler (n=39)*	Akademisyen olmak	8 (20.5)	9 (20.5)	18 (32.7)	^c 0.065		
	Uzman ebe olmak	16 (41.1)	20 (45.4)	28 (51.0)			
	Yurtdışında ebe olmak	11 (28.2)	10 (22.7)	5 (9.1)			
	Başka mesleğe geçmek	4 (10.2)	5 (11.4)	4 (7.2)			
Lisansüstü eğitim almak isteme	Evet	18 (20.4)	20 (45.4)	37 (41.1)	^b 0.001		
	Hayır	70 (79.6)	67 (54.6)	53 (58.9)			
Lisansüstü eğitim almak isteme nedeni (n=18)*	Ebelik mesleğinin sorunlarını çözmeyi hedefleme	12 (12.0)	15(11.7)	21 (13.3)	^c 0.132		
	Akademisyen olmak isteme	8 (8.0)	15 (11.7)	18 (11.4)			
	Mesleğiyle ilgili detaylı bilgi alma	10 (10.0)	13 (10.2)	20 (12.6)			
	Herkesin lisansüstü eğitim yapması	5 (5.0)	18 (14.1)	13 (8.3)			
	Lisansüstü eğitim yapan ebelerin daha saygın olması	18 (18.0)	21 (16.4)	26 (16.4)			
	Uzman ebe olabilme	17 (17.0)	24 (18.7)	24 (15.2)			
	Ebe olarak çalışmak istememe	18 (18.0)	12 (9.4)	19 (12.1)			
	Daha kolay iş bulabilme	12 (12.0)	10 (7.8)	17 (10.7)			
	Lisansüstü eğitim almak istememe nedenleri (n=70)*	Akademisyen olmanın zorlukları	57 (27.6)	55 (25.2)		48 (23.9)	^c 0.165
		Eğitime devam etmek istememe	29 (14.1)	32 (14.7)		30 (14.9)	
Erkenden meslek hayatına atılmak		48 (23.3)	51 (23.4)	45 (22.4)			
Hem çalışıp hem okumanın zorluğu		33 (16.1)	38 (17.5)	40 (19.9)			
Öğrencilikten yorulma		39 (18.9)	42 (19.2)	38 (18.9)			

Tablo 2'nin Devamı

Mezun olduktan sonra karşılaşmayı beklediği sorunlar (n=220)*	Atanma sorunu	18 (8.2)	26 (10.4)	30 (10.8)	°0.232
	Çalışma koşullarındaki zorluklar	28 (12.7)	30 (12.0)	36 (12.9)	
	Fazla iş yükü				
	Farklı alanlarda çalıştırılma	24 (10.9)	28 (11.2)	35 (12.5)	
	Yetersiz maaş	16 (7.3)	36 (14.3)	42 (15.0)	
	Statü belirsizliği	27 (12.3)	24 (9.6)	32 (11.5)	
	Mesleğini severek yapmama	14 (6.3)	29 (11.5)	40 (14.3)	
	Herhangi bir sorunla karşılaşacağımı düşünmüyorum	35 (15.9)	40 (15.9)	32 (11.5)	
Mesleğin geleceğine bakış	İyimser	48 (54.5)	46 (52.9)	37 (41.1)	°0.031
	Kötümser	10 (11.4)	13 (14.9)	19 (21.1)	
	Ne iyimser ne kötümser	30 (34.1)	28 (32.2)	34 (37.8)	
Ebelik mesleğinin geleceği hakkında düşünce (n=188)*	Mesleki bilgi ve becerileri seviyesinin daha iyi olması	42 (22.3)	56 (25.2)	59 (25.0)	°0.072
	Mesleğin statüsünün gelecekte daha iyi olması	59 (31.4)	63 (28.8)	61 (25.9)	
	Mesleğin ekonomik koşullarının iyileştirilmesi	42 (22.3)	32 (14.4)	38 (16.1)	
	Ebelik lisans eğitimlerinin kalitesinin artırılması	18 (9.6)	36 (16.2)	40 (16.9)	
	Ebelik mesleğine talebin artması	27 (14.4)	35 (15.8)	38 (16.1)	
Gelecekte ebelik mesleğinden beklenti (n=266)*	Toplumda kabul görme	32 (12.1)	42 (14.6)	39 (14.5)	°0.093
	Yaşam kalitesinde artma	45 (16.9)	48 (16.7)	40 (14.9)	
	Kariyerinde yükselme	18 (6.7)	26 (9.1)	19 (7.1)	
	Atanma, iş bulma ile ilgili sıkıntı yaşamama	38 (14.3)	41 (14.3)	38 (14.2)	
	Meslekten doyum ve haz alma	29 (10.9)	36 (12.5)	42 (15.7)	
	Ekonomik sıkıntı yaşamama	42 (15.8)	48 (16.7)	52 (19.4)	
	Hiçbir beklentim yok	62 (23.3)	46 (16.1)	38 (14.2)	

*Birden fazla şık işaretlenmiştir, °Pearson Ki-kare, Test, °Fisher Freeman Halton Exact Test

Çalışmaya katılan 2. sınıf öğrencilerinin %26.4'ünün, 3. sınıf öğrencilerinin %15.1'inin ve 4. sınıf öğrencilerinin %11.5'inin mezun olduktan sonra herhangi bir sorunla karşılaşacağını düşündüğü, 2. sınıf öğrencilerinin %54.5'inin, 3. sınıf öğrencilerinin %52.9'unun ve 4. sınıf öğrencilerinin %41.1'inin mezun olduktan sonra mesleğe bakışının iyimser olduğu belirlenmiştir. Ebelik bölümü öğrencilerine mesleğin geleceği hakkında düşünceleri sorulduğunda; 2. sınıftaki öğrencilerin %31.4'ünün, 3. sınıf öğrencilerinin %28.8'inin, 4. sınıf öğrencilerinin %25.9'unun mesleğin statüsünün gelecekte daha iyi olmasını düşündüğü, 2. sınıftaki öğrencilerin %22.3'ünün, 3. sınıftaki öğrencilerin %25.2'sinin ve 4. sınıftaki öğrencilerin %25'inin mesleki bilgi ve becerileri seviyesinin daha iyi olmasını düşündüğü; 2. sınıf öğrencilerinin %16.9'unun gelecekte mesleğinden en çok, yaşam kalitesinin artması ve %15.8'inin ekonomik sıkıntı yaşamama, 3. sınıf öğrencilerinin %16.7'sinin yaşam kalitesinde artma ve ekonomik sıkıntı yaşamama, 4. sınıf öğrencilerinin %19.4'ünün ekonomik sıkıntı yaşamama ve %15.7'sinin meslekten doyum ve haz alma beklentisi olduğu saptanmıştır (Tablo 2).

Ebelik bölümü 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin, kariyer tercihiyle ilgili özellikleri, lisansüstü eğitim yapmak isteme ve yapmamak istememe nedenleri, mezun olduktan sonra karşılaşmayı beklediği sorunlar, ebelik mesleğinin geleceği hakkında düşünce ve gelecekte mesleğinden beklenti durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmamasına rağmen; öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer planı, lisansüstü eğitim almak isteme ve mesleğin geleceğine bakış durumu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, 4. sınıf öğrencilerinin mezuniyet sonrası daha çok kariyer planı olduğu, lisans üstü eğitim almak isteyen 2. sınıf öğrencilerin sorununun daha az olduğu ve geleceğe bakış açılarının daha iyimser olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$), (Tablo 2).

Çalışmaya katılan ebelik bölümü öğrencilerinin ÜGKÖ'nden aldıkları toplam puan ortalamaları incelendiğinde; 2. sınıf öğrencilerin ÜGKÖ'den aldıkları toplam puan ortalamaları 2.68 ± 3.61 , 3. sınıf öğrencilerin 3.08 ± 5.26 ve 4. sınıf öğrencilerinin 3.53 ± 5.32 'dir. Öğrencilerin ÜGKÖ alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde ise; 2. sınıf öğrencilerinin Gelecek Korkusu alt boyutu puan

ortalaması 2.73 ± 1.28 , 3. sınıftaki öğrencilerin 3.25 ± 1.33 ve 4. sınıf öğrencilerin 3.55 ± 1.36 olup, 2. sınıf öğrencilerinin Gelecekte Umutsuzluk alt boyutu puan ortalaması 2.63 ± 1.25 , 3. sınıftaki öğrencilerin 2.92 ± 1.28 ve 4. sınıf öğrencilerinin 3.52 ± 1.30 'dır. Ebelik bölümü 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin, ÜGKÖ ve ÜGKÖ tüm alt boyutlarından aldıkları toplam puan ortalamaları açısından istatistiksel olarak anlamlı

bir fark bulunmakta olup, 2. sınıf öğrencilerin ÜGKÖ ve ÜGKÖ tüm alt boyutlarından aldıkları toplam puan ortalamalarının 3. ve 4. sınıf öğrencilerinden anlamlı derecede düşük olduğu; bunun yanında 4. sınıf öğrencilerinin ÜGKÖ ve ÜGKÖ tüm alt boyutlarından aldıkları toplam puan ortalamalarının tüm sınıflar arasında en yüksek olduğu bulunmuştur ($p < 0.05$), (Tablo 3).

Tablo 3. Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeğinden Aldıkları Toplam ve Alt Puan Ortalamaları

Üniversite öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği	İkinci sınıf (n=88)	Üçüncü sınıf (n=87)	Dördüncü sınıf (n=90)	h	p
	Ort ± SS (Median) (Min-Max)	Ort ± SS (Median) (Min-Max)	Ort ± SS (Median) (Min-Max)		
Gelecek Korkusu	2.73 ± 1.28 (2) (13-65)	3.25 ± 1.33 (3) (13-65)	3.55 ± 1.36 (3) (13-65)	72,412	^a 0.001
Gelecekte Umutsuzluk	2.63 ± 1.25 (2) (6-30)	2.92 ± 1.28 (2) (6-30)	3.52 ± 1.30 (2) (6-30)	52,251	^a 0.001
Toplam Puan	2.68 ± 3.61	3.08 ± 5.26	3.53 ± 5.32	47,163	^a 0.001

$p < 0.05$, ^aKruskal Wallis test

TARTIŞMA

Ebelik bölümü öğrencilerinin gelecekle ilgili kariyer planları ve gelecek kaygılarını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, ebelik bölümü öğrencilerinin yaşlarının 19-26 yaşlarında değişmekte ve yaş ortalamalarının sınıfları doğrultusunda olduğu, öğrencilerinin yaşadığı yerin en çok il, aile tiplerinin çekirdek aile olduğu, ekonomik durum algılarını orta/iyi olarak algıladığı saptanmıştır. Çalışmada öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine göre aralarında istatistiksel fark olmadığı saptanmıştır. Bu durum öğrencilerin homojen ve karşılaştırılabilir özellikte olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Çalışmaya katılan ebelik bölümü öğrencilerinin çoğunlukla meslek seçimine kendisinin ve ailesinin karar verdiği; öğrencilerinin ebelik mesleğini seçme nedenleri arasında en çok; iş bulma olanağı ve ÖSS'ye tekrar girmek istememe ve başkalarının önerileri olduğu saptanmıştır. Çalışmada mesleğin iş imkanının yüksek olmasının, ailesinin ve başkalarının önerilerinin, tekrar sınav stresi yaşamamak istemelerinin meslek seçimlerinde etkili olduğunu söyleyebiliriz. Yapılan literatür taramalarında; ebelik öğrencilerinin mesleği tercih etme nedenlerinin benzer olduğu ve öğrencilerin çoğunun ebelik bölümünü isteyerek seçtikleri,

öğrencilerin çoğunluğunun bu bölümü, iş bulma kolaylığı ve puanının ebelik bölümüne yettiği için tercih ettikleri görülmüştür (Materneh ve Altrawneh, 2014; Tagay, 2016). Ebelik bölümünü seçme nedenlerine bakıldığında öğrencilerin idealleri ve yeteneklerine göre değil, gelecek ve iş bulma kaygısı ve birtakım nedenlerle (başkalarının önerileri, puanın yeterliliği vb.) seçim yaptıkları görülmektedir.

Ebelik bölümü 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin ebelik bölümünü kazandığında en çok sevinç yaşadığı, ebelik bölümünde öğrenim görmekten en çok "orta derecede" memnuniyet duyduğu saptanmıştır. Öğrencilerinin bölümü kazandığında yaşadığı duygunun ve öğrenim gördüğü bölümden memnuniyet durumlarının sınıflar arasında benzer olduğu görülmektedir. Çalışmamızın bu bulgusu literatürle paralellik göstermekte olup, Amanak, Şeker ve Canbay (2020) yaptıkları çalışmada öğrencilerin bölümünü kazandıklarında çoğunluğunun sevinç yaşadığını, Yurtsal ve arkadaşları (2014) yaptığı çalışmada da ebelik bölümünü kazanan öğrencilerin bu durumu, olumlu karşıladıkları belirlemişlerdir. Ebelik bölümü öğrencilerinin ebelik bölümünü kazandığında daha çok sevinç yaşamasını ve ebelik bölümünde öğrenim görmekten memnun olma durumlarının istenilen

sevilerde olmasını sevindirici karşılamakta olmakla birlikte bunun öğrencilerin aidiyet duygusunu artıracaklarını düşünmekteyiz.

Çalışmaya katılan ebelik 4. sınıf öğrencilerinin diğer sınıflara göre daha çok; 2. sınıf öğrencilerinin diğer sınıflara göre daha az kariyer planlarının olduğu; bunun yanında 4 ve 3. sınıf öğrencilerin; akademisyen olmak, uzman ebe olmak ve yurtdışında ebe olmak gibi kariyer planlarının çoğunlukta olduğu saptanmıştır. Çalışmamızın bu bulgusunu, ebelik 4. sınıfta okuyan öğrencilerin mesleğe atılmaları noktasında geldiğini, artık hayatlarına ve kariyerlerine şekil vermelerinin gerekliliğini düşündükleri, bunun yanında 2. sınıf öğrencilerinin daha mesleğin başında oldukları için kariyer planlarını erteleyebildiklerini söyleyebiliriz. Ülkemizde ebelik mesleğinin kariyer gelişimi; 19. yüzyılda formal eğitimle başlamış, 1982 yılında lise, 1996 yılında lisans, 2003 yılında yüksek lisans, 2012 yılında doktora düzeyinde eğitimler verilerek, ebelerin kariyer tercihleri ve mesleki gelişimleri şekillenmiştir (Yörük, 2016). Ebelik eğitiminin bu gelişimiyle birlikte, ebelik bölümü öğrencilerinin de kariyer planları gelişmiş ve şekillenmiştir. Bunun yanında literatürde konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; lisansüstü eğitim ve kariyer planı yapmak isteyen öğrencilerin ekonomik sıkıntılar nedeniyle isteklerinden vazgeçtikleri ya da yurtdışında kariyerlerini planları belirtilmektedir (Atasoy ve Ermin, 2016; Qaisy ve Thawabieh, 2017; Ehtiyar, Ersoy, Akgün ve Karapınar, 2017). Nitekim bizim çalışmamızda da öğrencilerin bir bölümün yurtdışında kariyerlerine devam etmek istediklerini belirtmiştir. Bunun yanı sıra yapılan çalışmalarda, ebelik bölümü öğrencilerinin çoğunluğunun kariyer planlarında ve tercihlerinin şekillenmesinde çoğunlukla öğretim elemanlarının vizyonu, aile, kültür, finansal durum ve çevrenin etkisinde kaldıkları görülmüştür (Ay ve ark., 2018; Woeber ve Sibley, 2018).

Lisans üstü eğitim almak isteyen öğrencilerin 2. sınıfta daha az olduğu, bunun yanında, 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin yarıya yakınının lisans üstü eğitim almak istediği belirlenirken; öğrenciler en çok lisansüstü eğitim yapan ebelerin daha saygın olması ve ebe olarak çalışmak istemediği, uzman ebe olabilmek ve lisans üstü eğitim yapmak istediği için ebelikte lisansüstü eğitim almak istediğini belirtmiştir. Bununla birlikte lisans üstü eğitim almak istemeyen öğrenciler akademisyen olmanın zorlukları olduğu ve erkenden meslek

hayatına atılmak istediği için lisans üstü eğitim almak istemediğini ifade etmiştir. Konu ile ilgili çalışmalar incelendiğinde, Ay ve ark. çalışmasında öğrencilerin ebe olarak emekli olmayı istedikleri bildirilirken Huicho ve ark. ebelik öğrencilerinin akademisyen olmayı istediklerini belirlemiştir (Huicho ve ark., 2015; Ay ve ark., 2018). Bu sonuçlar göz önüne alındığında; öğrencilerin mezun olduktan sonra lisansüstü eğitim alma ya da almama nedenleri çeşitli nedenlere bağlı olarak farklılık gösterebildiği görülmektedir. Özellikle mezun olacak 4. sınıf öğrencilerinin kariyer planlarının sorgulanmasının, bu konuda eğitimlerin verilmesinin, öğrencilerin lisansüstü eğitim almalarına teşvik edilmesinin ebelik mesleğinin gelişimde önemli katkısı olacaktır.

Mezun olduktan sonra herhangi bir sorunla karşılaşacağını düşünen 3. ve 4. sınıf öğrencilerin oranının 2. sınıftaki öğrencilerden daha fazla olduğu; öğrencilerin mezun olduktan sonra karşılaşmayı beklediği sorunların daha çok; mesleğini severek yapmama ve çalışma koşullarındaki zorluklar, farklı alanlarda çalıştırılma ve statü belirsizliği olduğu saptanmıştır. Türkiye genelinde genç nüfusun işsizlik oranı yüksektir ve bu durum üniversite okuyan gençlerde umutsuzluk ve kaygının artmasına, öğrencilerin gelecekle ve kariyer planlarıyla ilgili olumsuz düşüncelere kapılmalarına sebep olmaktadır (Materneh ve Altrawneh, 2014; Tagay, 2016). Eğitim yaşantılarının son yıllarını yaşadığını düşünen, stresle başa çıkmada zorluk yaşayan, kaygı düzeyleri yüksek olan veya ileriki sınıflarda okuyan öğrencilerin, gelecek kaygısını daha çok yaşamakta, mezun olduktan sonra herhangi bir sorunla karşılaşacağını düşünme oranı da artmaktadır. Çalışmamızda öğrenciler bazı sorunlarda karşılaşmayı bekledikleri görülmektedir. Mesleki sorunların çözümü noktasında gerçekleşen gelişmeler öğrencilerin beklentilerini daha olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan 2. sınıf öğrencilerinin mesleğe bakışının daha iyimser olduğu, öğrencilerin okudukları sınıf ilerledikçe geleceğe bakış açılarının daha kötümser olduğu belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada öğrenciler en çok, mesleğin statüsünün ve mesleki bilgi ve becerileri seviyesinin gelecekte daha iyi olacağını düşündüğünü, yaşam kalitesinin artması ve ekonomik sıkıntı yaşama, meslekten doyum ve haz alma gibi beklentilerinin olduğunu ifade

etmiştir. Çalışmamızın bu bulgusu literatür ile benzerlik göstermektedir (Kula ve Saraç, 2016; Qaisy ve Thawabieh, 2017). Sınıflar arttıkça öğrencilerin gelecek kaygısının da arttığı düşünüldüğünde, ikinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin mesleğe bakışının daha fazla iyimser olduğu beklenen bir durumdur. Bunun yanında geleceği şekillendirecek ve mesleğin gelişimine katkı sağlayacak olan genç ebelerin gelecekle ilgili beklentilerinin ve olumlu düşüncelerinin olmasını sevindirici karşılamaktayız.

Üniversite dönemi, geleceğe yönelik birçok önemli kararın alındığı, kimlik kazanımı, ani değişiklikler, korku, kaygı ve kararsızlıkların yaşandığı bir zaman dilimidir. Öğrencilerin üniversite eğitimi sürecinde çeşitli etkenler nedeniyle ciddi kaygı, umutsuzluk, düşük yaşam doyumu ve olumsuz gelecek beklentileri içinde oldukları görülmektedir. Bu dönemde, gelecek yönelimine ilişkin bireysel farklılıklar olmakla birlikte kişinin geleceğe yöneliminin nasıl olduğu önemli olmaktadır (Materneh ve Altrawneh, 2014; Geylani ve Çiriş Yıldız, 2022). Çalışmaya katılan ebelik bölümü öğrencilerinin geleceğe yönelik kaygı durumlarını belirlemek için kullandığımız ÜGKÖ'nden ve ÜGKÖ tüm alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarına bakıldığında; 2. sınıf öğrencilerin ÜGKÖ'den aldıkları toplam puan ortalamalarının ile Gelecek Korkusu ve Gelecekte Umutsuzluk alt boyut ortalamalarının 3. ve 4. sınıftaki öğrencilere göre daha az olduğu; bununla birlikte 4. sınıftaki öğrencilerin ÜGKÖ'den aldıkları toplam puan ortalamaları ile Gelecek Korkusu ve Gelecekte Umutsuzluk alt boyut ortalamalarının tüm sınıflar arasında en yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Çalışmamızın sonucu literatürle benzerlik göstermekte olup, literatürde yapılan çalışmalarda, çalışma sonucumuza benzer şekilde öğrencilerin sınıfları ilerledikçe geleceğe yönelik kaygı düzeylerinin arttığı belirtilmektedir (Cihan ve ark., 2017; Kula ve Saraç, 2016; Qaisy ve Thawabieh, 2017). Bu sonuç doğrultusunda, öğrencilerin kaygılarını azaltmak için geleceğe yönelik çeşitli konularda kaygılarını azaltmaları yönünde toplantı ve seminerler düzenlenebilir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıfa göre kaygı düzeylerindeki farklılıklar belirlenerek, sahip olacakları mesleğin sağlayacağı fırsat ve olanaklar doğrultusunda bilgilendirilebilir, öğrencilerin stresle ve kaygı ile başa çıkma yöntemleriyle ilgili projeler geliştirilmesi sağlanabilir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma yalnızca bir üniversitenin ebelik bölümü öğrencileri ile yapıldığı için, araştırmanın sonuçları yalnızca araştırmanın yapıldığı üniversitenin öğrenci grubuna genellenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ebelik bölümü öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıflar arttıkça kariyer planlarının arttığı, en çok akademisyen, uzman ebe ve yurtdışında ebe olmak gibi kariyer planlarının olduğu, lisans üstü eğitim almak isteyen öğrencilerin oranının arttığı, gelecek kaygısının arttığı, gelecek korkusu ve gelecekte umutsuzluk yaşadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu bağlamda, ebelik bölümünde görev yapan öğretim elemanlarının öğrencilerinin kariyer planlamalarında daha aktif rol almaları ve gelecek kaygılarını azaltmak için birtakım çalışmalar yapmaları, öğrencilere daha fazla sorumluluk veren otonomi ve özgüven kazandıran uygulamalarının daha çok düzenlenmesi, üniversitelerde öğrencilerin kariyer danışmanlığına yönelik hizmetlerden faydalanmalarının sağlanması önerilebilir.

Araştırmanın Etik Yönü / Ethics Committee Approval

Araştırma için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi üniversitesinin Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu'ndan etik onayı alınmıştır (Tarih: 09.03.2023, ve Karar No: 70)

Yazar Katkısı / Author Contributions

Fikir/Kavram: R.D.; Tasarım: R.D.; Denetleme/Danışmanlık: R.D.; Analiz ve/veya Yorum: R.D.; Kaynak Taraması: R.D.; Makalenin Yazımı: R.D.; Eleştirel İnceleme: R.D.

Hakem Değerlendirmesi / Peer-review

Dış bağımsız

Çıkar Çatışması / Conflict of Interest

Yazar araştırmanın yürütülmesinde herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek / Financial Disclosure

Yazar araştırmanın yürütülmesi sürecinde bir finansal destek almadığını beyan etmiştir.

KAYNAKLAR

Amanak, K., Şeker, S., Canbay, F. Ç. E. (2021). Ebeler öğrencilerinin lisansüstü eğitim ve kariyer tercihlerinin belirlenmesi: bir karma yöntem çalışması. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 58-67. doi: 10.33631/duzcesbed.537157

- Atasoy, I., Ermin, C. (2016). Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin mesleklerine bakış açısının incelenmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 83-91.
- Ay, F., Keçe, M., İnci, İ., Alkan, N., Acar, G. (2018). Ebelik öğrencilerinin meslek algıları ve kariyer planlarını etkileyen faktörler. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(2), 74-82. doi: 10.5505/bsbd.2018.09815
- Bektemür, G., Demiray, S., Özdemir Ürkmez, D. (2016). Hemşirelerin kariyer planlaması: bir eğitim ve araştırma hastanesi örneği. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 32(1), 7-13. doi:10.5222/otd.2016.1026.
- Chaves, E. D. C. L., Iunes, D. H., Moura, C. D. C., Carvalho, L. C., Silva, A. M., Carvalho, E. C. D. (2015). Anxiety and spirituality in university students: a cross-sectional study. *Revista brasileira de enfermagem*, 68(3), 504-509.
- Cihan, F., G., Kutlu, R., Karademirci, M. M. (2017). İntörn doktorların stresle başa çıkma durumları ile gelecek kaygı düzeyler. *JAREM- Journal of Academic Research in Medicine*, 7(3), 122-127.
- Çevik, A., Alan, S. (2021). Ebelik bölümü öğrencilerinin liderlik yönelimleri ile ebelik mesleğine aidiyet durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 7(3), 182-196.
- Ehtiyar, V. R., Ersoy, A., Akgün, A., Karapınar, E. (2017). Üniversite öğrencilerinin geleceğe yönelik tutum ve olumlu gelecek beklentilerinin psikolojik iyilik halleri üzerindeki etkisi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 2(2), 251-262.
- Geylani, M., Çiriş Yıldız, C. (2022). "Üniversite Öğrencilerinde Gelecek Kaygısı Ölçeği" nin Geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 10(1), 284-300. doi: 10.33715/inonusaglik.1011330
- Huicho, L., Molina, C., Diez-Canseco, F., Lema, C., Miranda, J. J., Huayanay-Espinoza C.A., ... Lescano A. (2015). Factors behind job preferences of Peruvian medical, nursing and midwifery students: a qualitative study focused on Rural deployment. *Human Resources for Health*, 13(90), 2-11. doi: 10.1186/s12960-015-0091-6.
- Johnson, R. B., Christensen, L. B. (2014). Educational research: quantitative, qualitative, and mixed approaches. 5th ed. Boston: Sage Publication.
- Kara, N., O., Akın, G., Alp, S. (2020). Üniversite öğrencilerinin gelecek kaygısı ile sınav kaygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Yönetimi Dergisi*, 2(2), 150-169.
- Karadaş, A., Duran, S., Kaynak, S. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin kariyer planlamaya yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 1-8.
- Kinsella, D., Fry, M., Zecchin, A. (2018). Motivational factors influencing nurses to undertake postgraduate hospital-based education. *Nurse Education in Practice Journal*, 31, 54-60. doi: 10.1016/j.nepr.2018.04.011.
- Kula, K., Saraç, T. (2016). Üniversite öğrencilerinin gelecek kaygısı. *Mustafa Kemal University Journal of Graduate School of Social Sciences*, 13(33), 227-242.
- Kutlu, M., Sumbas, E., Erdemir, N., Genç, H. (2015). Bir kariyer danışmanlığı uygulamasının algılanan kariyer engelleri ve kariyer geleceği üzerindeki etkisi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(25), 2153-2158.
- Materneh, A., Altrawneh, A. (2014). Constructing a scale of future anxiety for the students at public jordanian universities. *International Journal of Academic Research Part B*, 6(5), 180-188.
- Qaisy, L. M., Thawabieh, A. M. (2017). Personal traits and their relationship with future anxiety and achievement. *I-manager's Journal on Educational Psychology*, 101(31), 11-19.
- Sheehy, A., Smith, R. M., Gray, J. E., Homer, C. S. E. (2018). Midwifery preregistration education and midcareer workforce participation and experiences. *Women Birth*, 32(2), 1-7. doi:10.1016/j.wombi.2018.06.014.
- Tagay, Ö. (2016). Contact disturbances, self-esteem and life satisfaction of university students: a structural equation modelling study. *Eurasian Journal of Educational Research*, 62, 219-238.
- Taşkın Yılmaz, F., Tiryaki Şen, H., Demirkaya, F. (2014). Hemşirelerin ve ebelerin mesleklerini algılama biçimleri ve gelecekte bekledikleri. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 3(1), 130-1399.
- Woeber, K., Sibley, L. (2018). The effect of prior work experiences on the preparation and employment of early-career midwives. *Journal of Midwifery & Women's Health*. 63(6), 668-77. doi:10.1111/jmwh.12910.
- Yörük, S. (2016). Dünya'da ebelik eğitimi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 46-50.
- Yurtsal, Z. B., Biçer, S., Duran, Ö., Şahin, A., Arslan, M., Yavrucu, Ö. (2014). Sağlık Bilimleri Fakültesi ebelik 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin mesleğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(2), 15-25.
- Yücel, Ü., Tuna Oran, N., Yüksel, E. (2017). Ebelik öğrencilerinin meslek ile ilgili görüşlerinin ve mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri kurumların

değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(4), 69-76.

Zamanzadeh, V., Valizadeh, L., Praskova, A., Ghahramanian, A., Rassouli, M., Asghari, E. (2019). Reaching for the stars: Iranian nurses' perceptions of career success. *International Nursing Review*, 66(1), 78-86. doi: 10.1111/inr.12460.